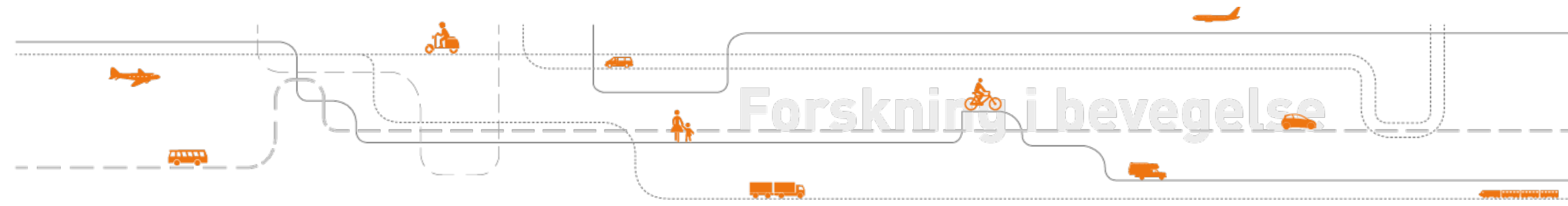

Samfunnsøkonomiske effekter av universell utforming

Kollektivforum arbeidsseminar

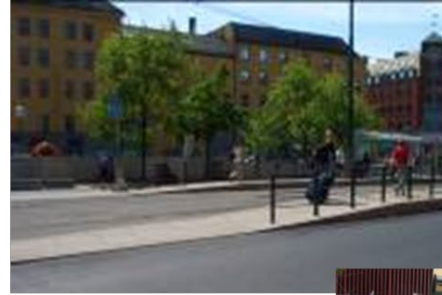
28. november 2023

Nils Fearnley naf@toi.no

Bakgrunn

- $\pm$ 15% av befolkningen har funksjonsnedsettelse(r)¹
- Med eldrebølgen vil dette øke²
- Hele reisekjeden

Til/fra holdeplass

Stasjon/holdeplass

Informasjon

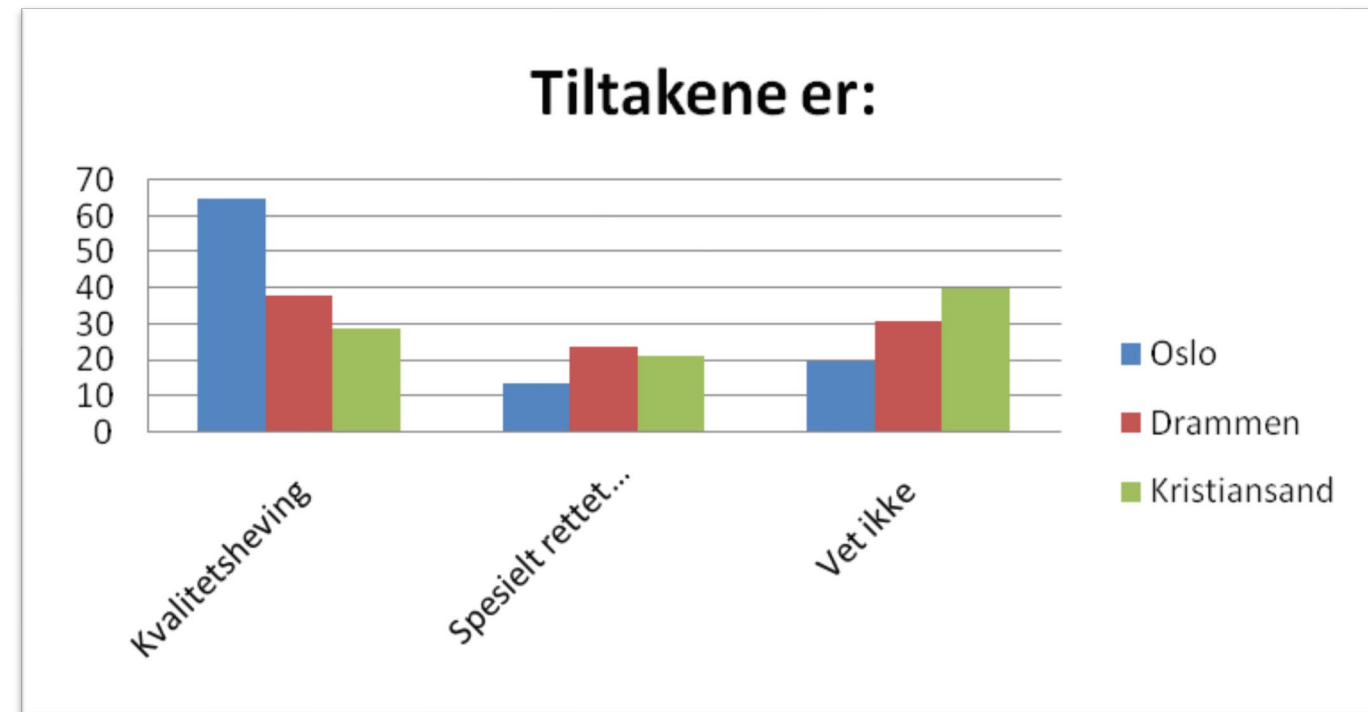
Transportmiddel

¹ Nielsen mfl. 2022. [Universell utforming av transportsektoren i Norge](#)

² Gregersen og Langset 2021. [Funksjonsnedsettelse En dybdeanalyse av den nasjonale reisevaneundersøkelsen 2018/19](#)

Studie i 2009

- Holdeplass: Bedret adkomst, ledelinjer, leskur, sitteplass, god belysning, sanntidsinformasjon
- Kjøretøy: Plass til barnevogn/sykkel/rullestol, lavgulv, holdeplassanrop og skjerm med neste holdeplass
- Flertallet opplever tiltakene som **generell kvalitetsheving**
- Flere "Vet ikke" enn "Spesielt rettet mot folk med funksjonshemninger"
- Oslo

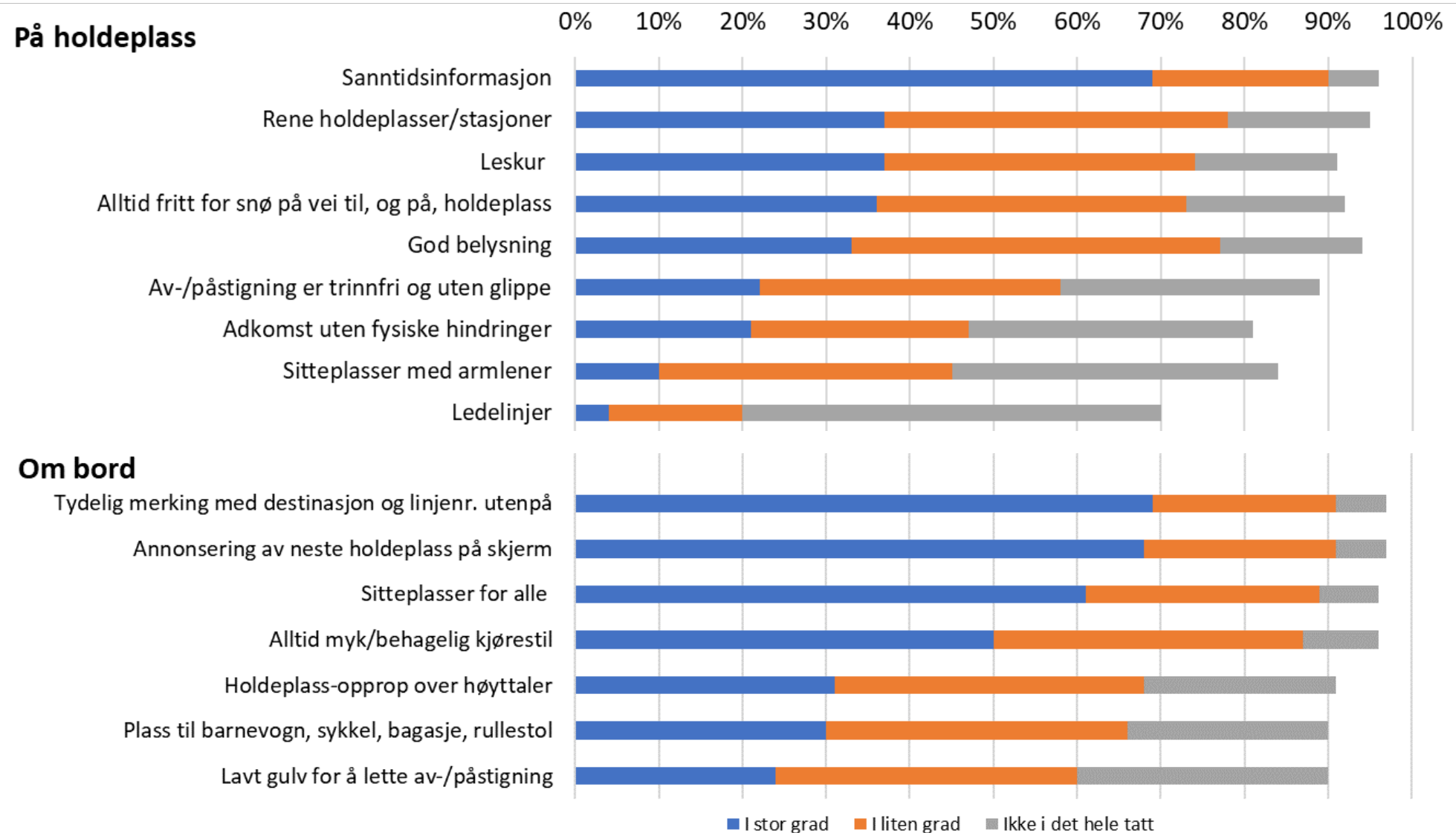
Oppdatert studie av universell utforming i 2018-19

- «Jeg er avhengig av universell utforming for å kunne reise kollektivt»
  - 12% helt enig
  - 11% litt enig

Veisten mfl 2020 [Kollektivtrafikanteres verdsetting av universell utforming og komfort](#)

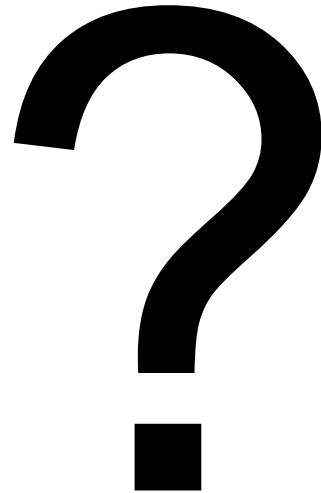
2018-19: I hvilken grad gjør følgende tiltak det enklere å reise kollektivt for deg?

2018-19: Hvordan vurderer du de nevnte tiltakene?

Etterspørselseffekter av universell utforming

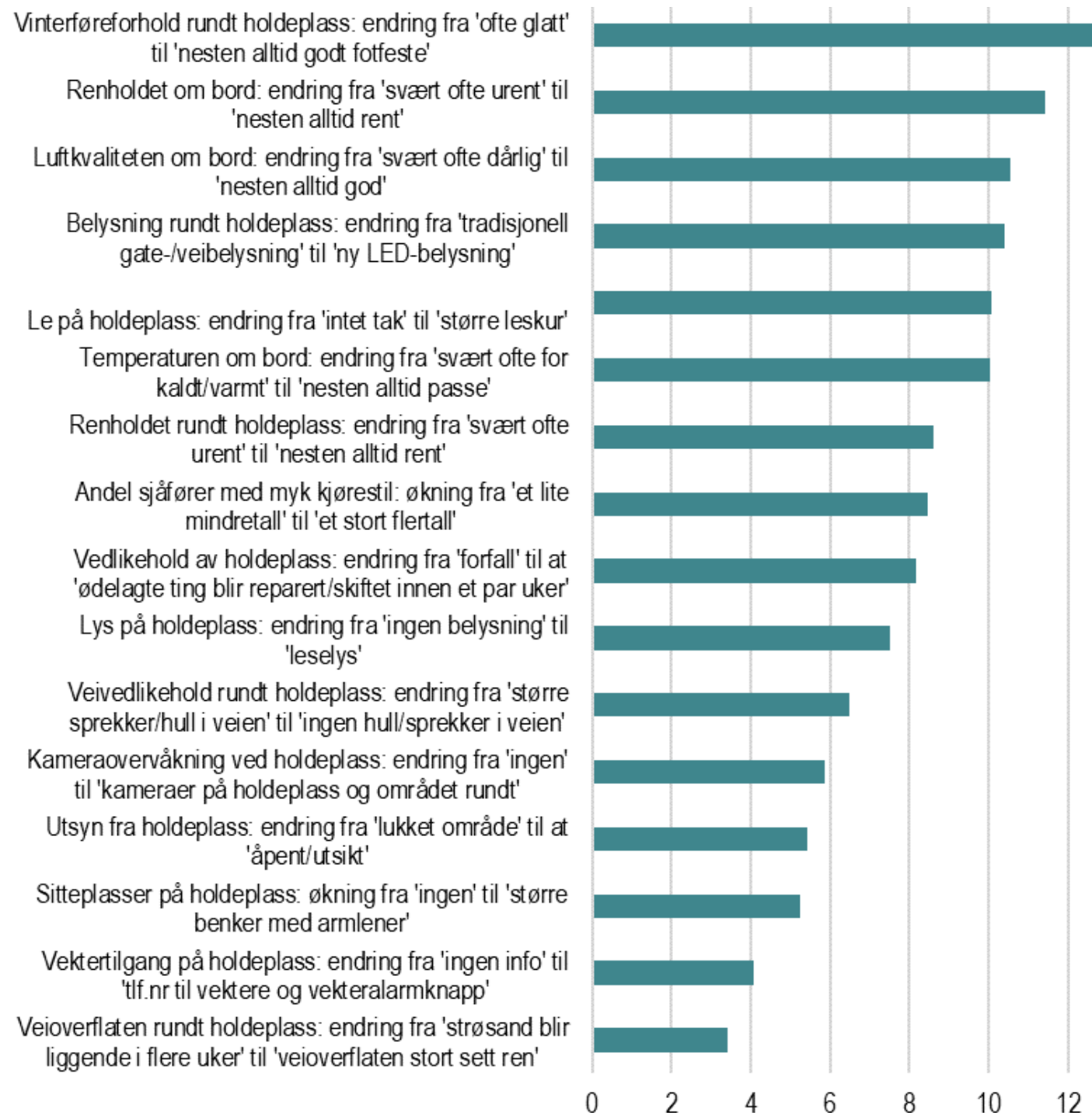

Samfunnsøkonomisk lønnsomhet

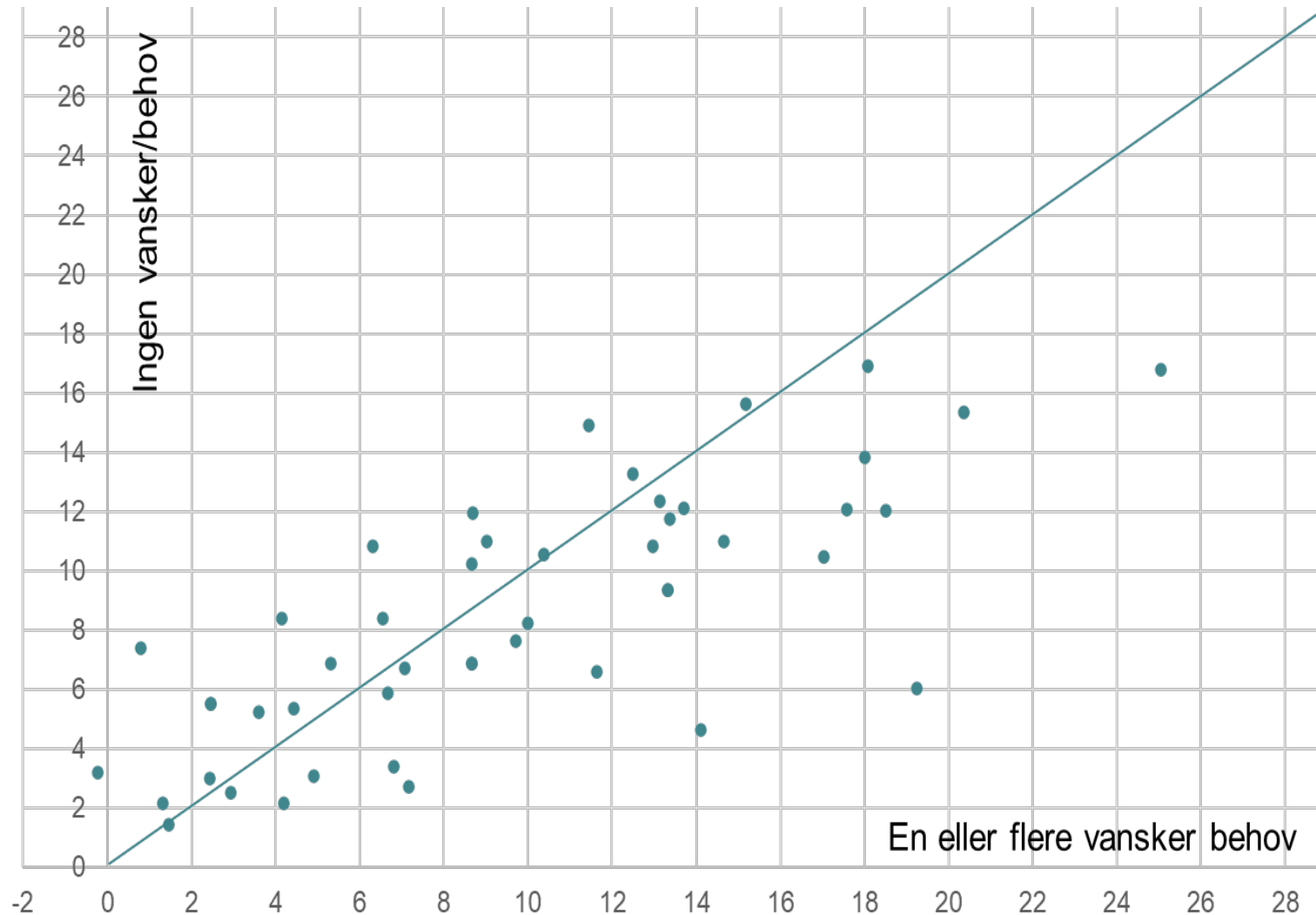
Nytte («Betalingsvillighet»)
minus
Kostnader og ulemper

Betalingsvillighet i kroner per tur

Betalingsvillighet for kvalitetshevende tiltak: Ingen vansker/behov vs. en eller flere vansker/behov

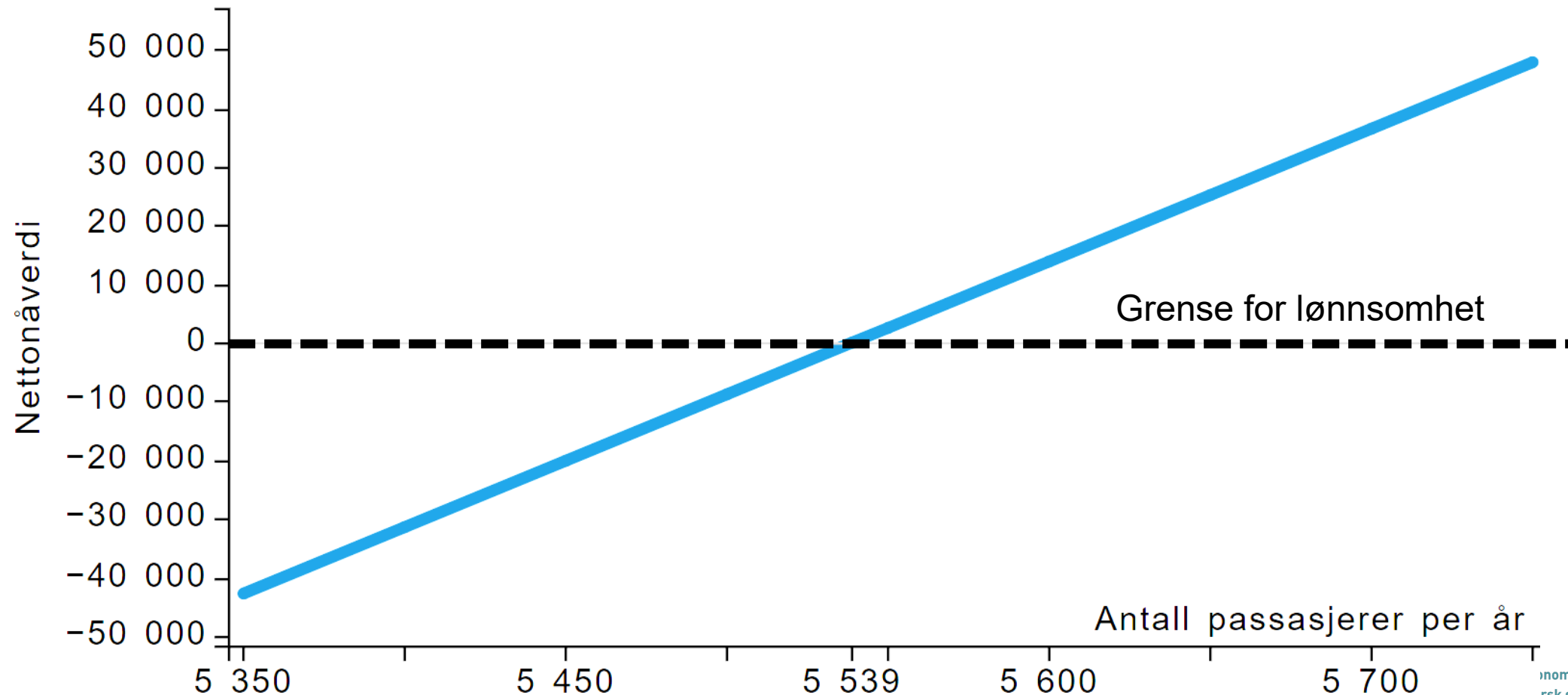
Samfunnsøkonomiske beregningsverktøy

- Verktøy utviklet på TØI
  - «[Kollektivkalkulator](#)» Nyttekostnadsverktøy for enkle kollektivtiltak
  - [NKA-verktøy for drift og vedlikehold av gang- og sykkelanlegg](#)

Noen eksempler

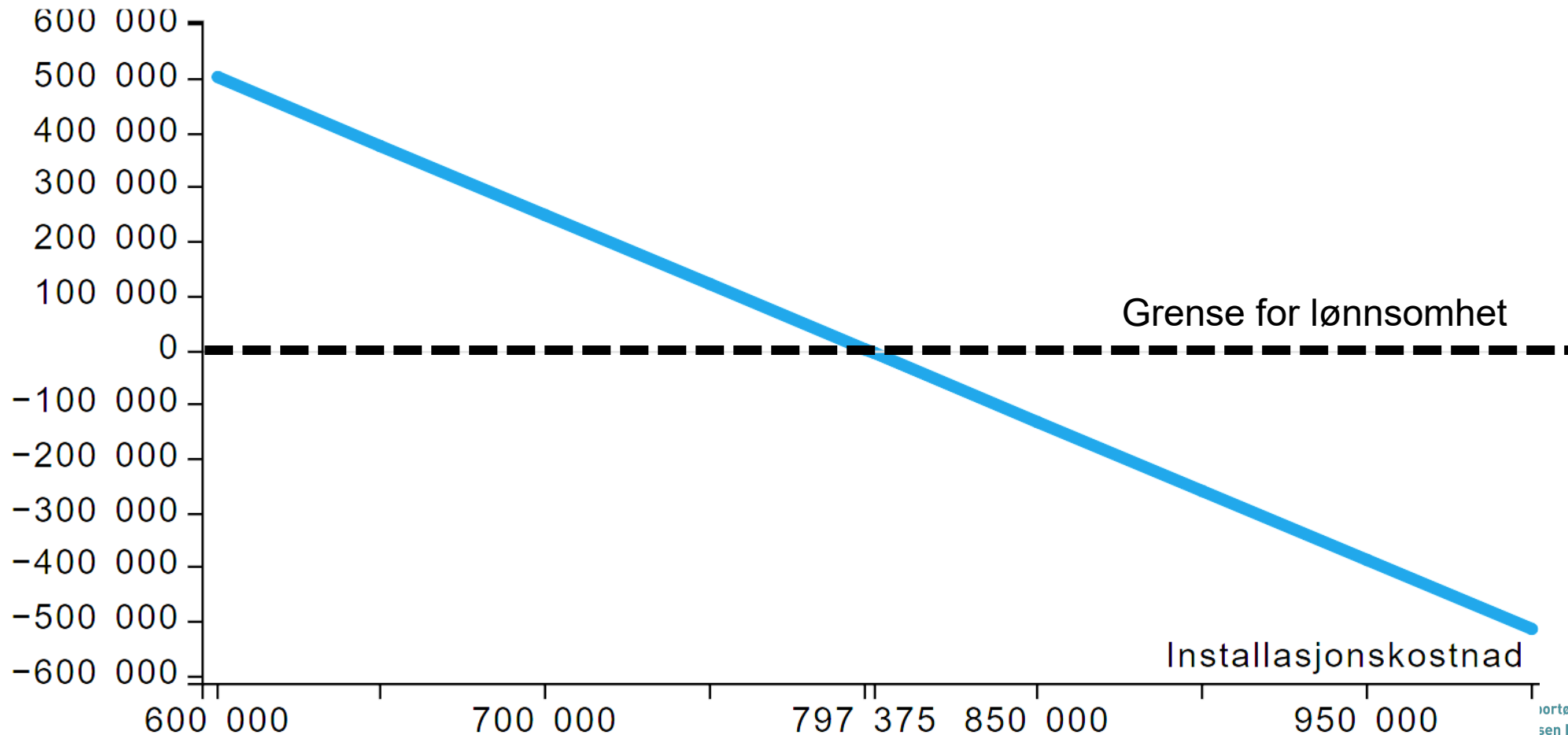
Kollektivkalkulator: Leskur med sitteplass (1)

- Investering 400.000 kroner
- Lønnsomt med 5.539 passasjerer/år (15/dag)

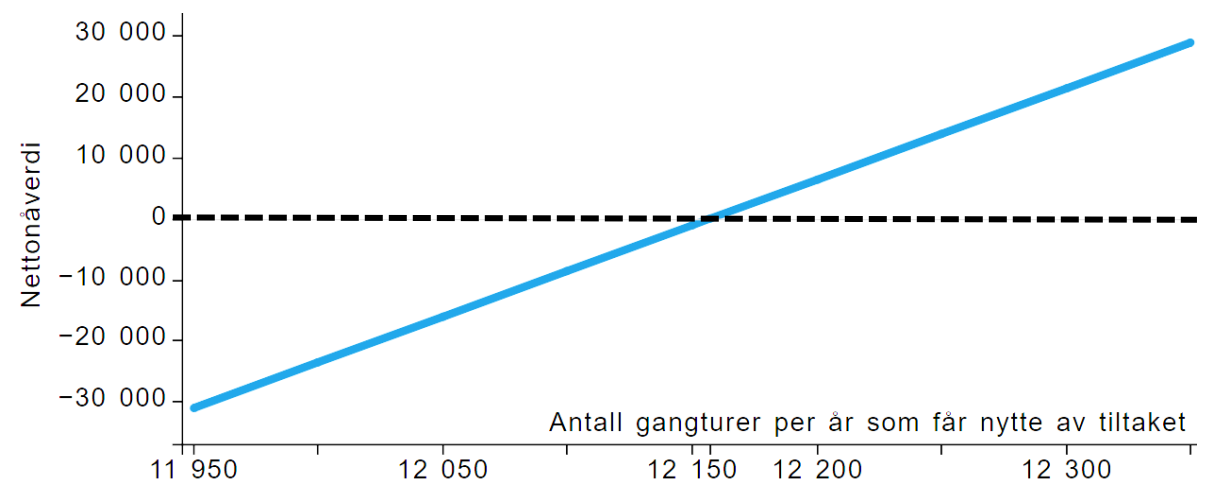
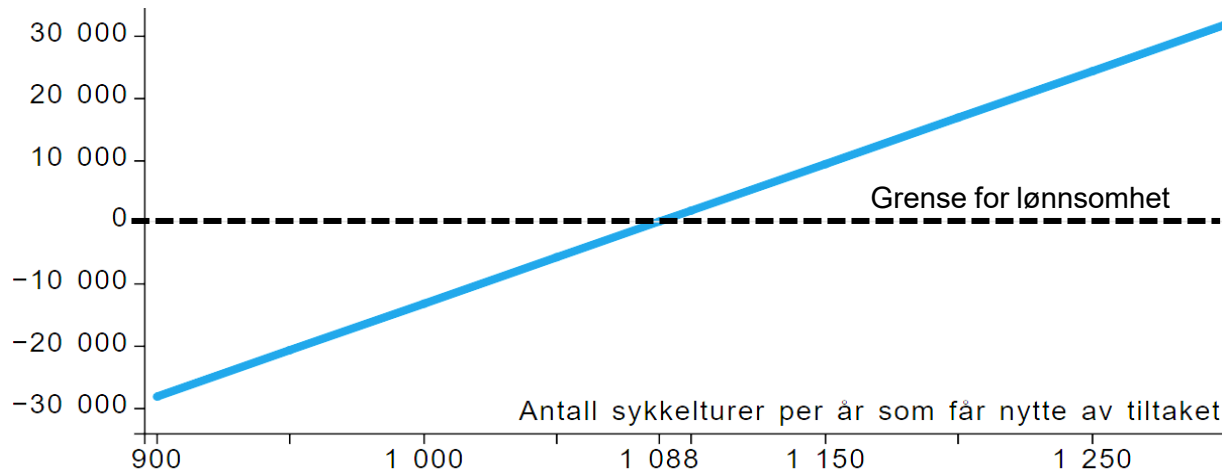
Kollektivkalkulator: Leskur med sitteplass (2)

- 10.000 passasjerer per år (27/dag)
- Lønnsomt hvis installasjonskostnad < 797.375 kroner

GS-kalkulator: Belysning på gang-/sykkelvei

- Ingen belysning → LED-belysning, større tettsted, 1 km
- 40 gående/dag hele året og 20 syklende/dag halve året
- Lønnsomt ved
  - 1.088 sykkelturer/år (6/dag sommerhalvåret)
  - 12.100 gangturer/år (33/dag)

Oppsummert

- UU oppleves som kvalitetsheving av et flertall passasjerer
- Trafikantenes nytte av UU kan måles i kroner
- Etterspørselseffekten er minimal
- UU-tiltak er ofte samfunnsøkonomisk lønnsomme